

بررسی میزان تاثیر پذیری فرهنگی کودکان از برنامه‌های کانون پرورش فکری کودکان

زهرا خلجی

فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته ی برنامه ریزی فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی
واحدعلوم و تحقیقات تهران khalaji.zahra90@gmail.com (مسئول مکاتبات)

سیدرضا صالحی امیری

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاداسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: در پژوهش حاضر برای هویت فرهنگی ۷ شاخص اصلی در نظر گرفته شده است
شاخص‌های انتخابی شامل، باورهای مذهبی، ارزش‌ها، هنجارها، اسطوره‌ها، نمادها، میراث فرهنگی و موقعیت
جغرافیایی ویژه ایران هستند.

روش پژوهش: با توجه به موضوع پژوهش روش تحقیق حاضر بر اساس روش تحلیل محتوا و توصیف اطلاعات
جمع آوری شده از طریق پرسشنامه می‌باشد. همچنین نوع پژوهش نیز کاربردی است.

یافته‌ها و نتیجه گیری: می‌توان نتیجه گرفت که درمحتوای فعالیت‌های فرهنگی کانون به باورهای مذهبی،
ارزش‌های فرهنگی اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران، باورهای
مذهبی، ارزش‌های فرهنگی، اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران
پرداخته شده است. همچنین در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به باورهای مذهبی، ارزش‌های فرهنگی،
اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران پرداخته شده است. با توجه به
میزان تفاوت نظر پاسخ دهندگان، اندازه جامعه که مرکب از مدیر، کارشناسان و مربیان فرهنگی و هنری و ادبی
هستند بالغ بر ۲۲۶ نفر می‌شوند که باتوجه به تعداد کم این جامعه حجم نمونه و جامعه یکسان گردیده است و
پرسشنامه در بین آنان توزیع گردید که از این تعداد ۱۶۲ پرسشنامه به محقق عودت داده شد.

واژگان کلیدی: تاثیرپذیری فرهنگی، برنامه‌های کودک، کودکان و کانون پرورش فکری

مقدمه

و همچنین شناخت کلیت شرایط حاکم بر جهان ضروری است.

تردیدی نیست که برخی از این آموزه‌ها در خانه و محیط زندگی کودک روی می‌دهد، پیشرفت‌ها و آموزش‌های آکادمیک را نیز کودکان در کلاس و مدرسه فرا می‌گیرند، اما پی‌ریزی زیر ساخت ورود به عرصه زندگی اجتماعی در آینده و تربیت انسان‌هایی محکم و استوار دامنه‌ای وسیع تر را می‌طلبد. نقش برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه در این رهگذر بسیار حیاتی است.

شرایط جامعه امروز ایران، اهمیت رسالت متولیان امور فرهنگی را مضاعف می‌سازد. جوان بودن جامعه ایرانی و شمار فراوان کودکان و حاکمیت ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی و انسانی در این جامعه از یک سو و شتاب رو به تزاید پدیده جهانی شدن و بمباران اطلاعات و گسترش نفوذ فرهنگ‌های بیگانه و مغایر با جامعه ما، دلایل آشکار و روشن این حساسیت ویژه و حفظ هویت فرهنگی است.

هویت فرهنگی ما، همان هویت ایرانی که تلفیقی از ایرانیت و اسلامیت ما است با عنایت به اینکه کشور ایران در سالیان دراز گذرگاه اقوام مختلف بوده است، به تبع آن در این فرایند، هم تاثیر گذار بوده و هم تاثیر پذیر، زیرا در تعامل و گاهی تعارض با سایر فرهنگ‌ها بوده است. لذا حفظ هویت فرهنگی امری خطیر، واجب و مهم است که در این تحقیق تلاش می‌کنیم به آن بپردازیم.

فرهنگ ملی ایران خاص مردم ماست که ملهم از ویژگی‌های محیط جغرافیایی، جهان‌بینی، نگرش، خواست‌ها، آرزوها، غم‌های مشترک، احساسات و اعتقادات بوده و دارای رنگ و بوی ایرانی، اسلامی است. دارا بودن چنین فرهنگی به ملت ما تشخص و هویتی متفاوت از دیگران می‌بخشد. این همان عاملی است که می‌تواند ملت ما را در میان ملت‌های دیگر

تربیت یک فرایند مستمر و پیوسته بوده که هدف نهایی آن کمال و سعادت انسان است و این کمال در مکتب ما همان قرب الهی است. و اهمیت آن به این خاطر است که کودک مانند مومی در دست ماست و ما هم می‌توانیم با تربیت درست او را به انسانی تبدیل کنیم که خلیفه الله روی زمین باشد و هم به موجودی پست تر از حیوان تبدیل شود، تربیت انواع مختلفی داشته و عوامل زیادی در آن نقش دارند و متناسب با توانایی‌های فرد مقابل مراحل مختلفی دارد. در میان نسل‌های گوناگون بشری، دوران کودکی بی‌تردید از مهم‌ترین و تاثیر گذارترین دوران حیات انسان به شمار می‌آید. دوره کودکی لبریز از معصومیت و پاکی، سرشار از راز و رمز و حاکمیت سرشت بی‌آلایش آدمی است. در این دوره ظرفیت‌های ذهنی او پذیرای جستجو کردن، یافتن و فرا گرفتن است. بدین ترتیب باورها و اعتقادات ریشه‌ای در این دوره شکل گرفته و نهادینه می‌شود، طبع لطیف و تاثیرپذیر کودک، استعداد پذیرش و الگوسازی قوی‌تری دارد. به علاوه در این دوران، انسان با ناملایمات زندگی اجتماعی، زنگارهای روح و روان بزرگسالی و دغدغه‌های فکری که او را از درک معادلات ظریف انسانی باز می‌دارد مواجه نیست.

رشد و تکامل انسان، حاصل دانش و اندیشه و تفکر منتج از آموختن است. از سوی دیگر، کودکان، صاحبان فردای هر جامعه و وارثان و پاسداران تلاش نسل‌های گذشته هستند. در نتیجه آموزش صحیح در دوران نخستین زندگی و پیش از ورود جدی به عرصه اجتماع اهمیتی فوق‌العاده و حیاتی خواهد داشت. این آموزش ابعاد گسترده‌ای دارد و جنبه‌های علمی، اجتماعی، هنری، دینی و تاریخی را در برمی‌گیرد، به علاوه شناخت کودکان از جامعه خودی و فرهنگ و آداب و سنت‌ها و به طور کلی هنجارهای حاکم بر آن

مطرح سازد و موجبات روی پای خویشتن ایستادن و مورد توجه قرار گرفتن را فراهم نماید.

سئوالات تحقیق:
سئوال اصلی:

۱. آیا کانون پرورش فکری کودکان توانسته است با فعالیت‌های خود بر هویت فرهنگی کودکان تاثیر گذار باشد؟
۲. آیا کانون پرورش فکری کودکان توانسته است با قصه‌های ایرانی و اسلامی بر هویت فرهنگی کودکان تاثیر گذار باشد؟

هویت فرهنگی هر ملتی در انسجام بخشیدن به جامعه و پیش‌گیری از گروه‌شدن آن‌ها و نیز عدم پیروی از ارزش‌های بیگانه نقشی اساسی دارد. با توجه به این مهم فعالیت‌های فرهنگی کانون باید با هدف هویت بخشی اعضا طرح ریزی شود. در این راستا حفظ و حراست از میراث فرهنگی و انتقال نمادها و ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی ضرورت می‌یابد. با توجه به سرمایه گذاری دولت‌های بیگانه در برنامه‌ریزی‌های سیاسی، فرهنگی به قصد انتقال ارزش‌های فرهنگ غرب و منکوب ساختن ارزش‌های فرهنگی ایران اسلامی، که در پی ایجاد هویتی پوشالی در نسل جوان ماست، تحقیقات و توجه بیشتر در رابطه با هویت فرهنگی بسیار ضروری است.

ب: سئوال‌های فرعی

- ۱- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به باورهای مذهبی پرداخته شده است؟
- ۲- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به ارزش‌های فرهنگی پرداخته شده است؟
- ۳- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به اسطوره‌ها پرداخته شده است؟
- ۴- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به میراث فرهنگی پرداخته شده است؟
- ۵- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به نمادهای فرهنگی پرداخته شده است؟
- ۶- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به هنجارهای فرهنگی پرداخته شده است؟
- ۷- آیا در محتوای فعالیت‌های کانون پرورش فکری کودکان به جغرافیای ایران پرداخته شده است؟
- ۸- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به باورهای مذهبی پرداخته می‌شود؟
- ۹- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به ارزش‌های فرهنگی پرداخته می‌شود؟
- ۱۰- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به اسطوره‌ها پرداخته می‌شود؟
- ۱۱- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به میراث فرهنگی پرداخته می‌شود؟

مساله این است که آیا در فعالیت‌های فرهنگی کانون پرورش فکری کودکان توجه لازم به هویت فرهنگی ایران اسلامی معطوف شده، در این صورت تا چه حد به باورها، ارزش‌ها، هنجارها، نمادها، میراث‌های فرهنگی ایران و شناخت جغرافیای ایران توجه شده است؟

چنانچه کاستی وجود داشته است ناشی از عدم توجه به کدام مقوله‌های فرهنگی هویت بخش بوده است؟

اهداف تحقیق

در تحقیق حاضر برای هویت فرهنگی ۷ شاخص اصلی در نظر گرفته شده است شاخص‌های انتخابی شامل، باورهای مذهبی، ارزش‌ها، هنجارها، اسطوره‌ها، نمادها، میراث فرهنگی و موقعیت جغرافیایی ویژه ایران هستند.

- ۱۲- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به نمادهای فرهنگی پرداخته می‌شود؟
- ۱۳- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به هنجارهای فرهنگی پرداخته می‌شود؟
- ۱۴- آیا در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به شناخت جغرافیای ایران پرداخته می‌شود؟

روش تحقیق

با توجه به موضوع پژوهش روش تحقیق حاضر بر اساس روش تحلیل محتوا و توصیف اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه می‌باشد. همچنین نوع پژوهش نیز کاربردی است.

قلمرو مکانی تحقیق (جامعه آماری): در این تحقیق، مراکز کانون پرورش فکری کودکان استان تهران مکان تحقیق قرار گرفته است.

قلمرو زمانی تحقیق: قلمرو زمانی تحقیق سال ۹۳ بوده و منابع اطلاعاتی در این دوره زمانی تهیه و جمع‌آوری گردیده است.

جامعه آماری: جامعه آماری این پژوهش عبارت است از مدیر، کارشناسان، مربیان که شامل کارشناسان و مربیان فرهنگی، هنری و ادبی می‌باشند که تعدادشان ۲۲۶ نفر است.

نمونه و روش نمونه‌گیری: با توجه به آنکه جمع‌آوری اطلاعات صحیح متضمن صحت و دقت نتایج می‌باشد لذا تعریف محدوده دقیق و درست جامعه آماری جهت گردآوری داده‌ها، از اهمیت خاصی برخوردار است. بر همین اساس برای تعیین جامعه آماری به مراکز فرهنگی - هنری استان تهران مراجعه نموده و پرسشنامه در اختیار مربیان و مربی مسئولان قرار داده شد و در اداره مرکزی نیز در اختیار مدیر و کارشناسان قرار گرفت.

ابزارهای گردآوری داده‌ها (اطلاعات): شیوه گردآوری اطلاعات، بررسی و ارزیابی وضعیت موجود از طریق استفاده از پرسشنامه انجام شده است. به این منظور پرسشنامه‌ای تهیه و بین مربیان و قصه‌گویان، داوران قصه‌های ایرانی و اسلامی، مجریان جشنواره‌های قصه‌های ایرانی و اسلامی که اغلب کانونی هستند توزیع گردیده است و شیوه گردآوری اطلاعات برای بخش پیشینه ادبیات تحقیق، کتابخانه‌ای بوده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: در این پژوهش با توجه به آنکه داده‌ها از بررسی کل جامعه آماری به دست آمدند از فنون و روش‌های آمار توصیفی نظیر تهیه جداول فراوانی، محاسبه شاخص‌های آماری و رسم نمودارهای ستونی و مقایسه‌ای برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده خواهد شد. بعد از تکمیل چک لیست‌ها، سوالات کد بندی و داده‌ها وارد نرم افزار آماری SPSS شده و خروجی‌های لازم استخراج و مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

شکل‌گیری فعالیت‌های فرهنگی و هنری کانون در گذر زمان

تحولات اجتماعی ایران در سال‌های پایانی دهه ۱۳۳۰ و سال‌های آغازین دهه ۱۳۴۰ از جنبه‌های مختلف قابل بررسی اند. تغییرات ریخت‌شناسی شهرها، کوچ دهقانان بی‌نصیب از اصلاحات ارضی از روستاها، گسترش تأسیسات بزرگ صنعتی و تجاری، نیاز به نیروی کار ماهر و غیر ماهر در شهرهای بزرگ، چند برابر شدن فرصت‌های تحصیلی و آموزشی، روی آوردن گروه‌هایی چند به فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی و... در یک کلام شتاب گرفتن دگرگونی‌های اجتماعی از ویژگی‌های این سالهاست. این تغییرات در شیوه زندگی جمعی، نیازهای تازه‌ای را پیش پای جامعه گذاشت که پیش از این یا به طور جدی آشکار

گیری و فعالیت جدی سه نهاد عمده در حوزه ادبیات کودک و نوجوان در این دوره ایم.

نخستین حرکت در سال ۱۳۴۱، "شورای کتاب کودک" بود. دومین حرکت جدی در این زمینه، انتشار سری مجلات "پیک" در سال ۱۳۴۲ است که وزارت آموزش و پرورش به منظور انتشار گروه مجله‌های پیک، با همکاری انتشارات فرانکلین، مرکز تهیه خواندنی‌های نوسوادان را تأسیس کرد.

سومین نهادی که در سطح وسیع در حوزه هنر و ادبیات کودکان دست به تلاشی گسترده زد، "کانون پرورش فکری کودکان" بود. در پائیز ۱۳۴۴ تنی چند از فرهنگیان و هنرمندان به دعوت دولت وقت گرد هم آمدند تا مقدمات تأسیس کتابخانه کودکان و تهیه مواد خواندنی برای آنان را فراهم سازند. تا قبل از آن پدیده ای به نام "کتابخانه کودک" وجود نداشت و شاید همین امر انگیزه اصلی بنیانگذاران کانون را تشکیل می‌داد. به هر حال تصمیم‌ها گرفته شد و بنای یک ساختمان مجهز در پارک لاله آغاز گردید. در فاصله ساختن و اتمام آن، با بررسی‌هایی که انجام شد، معلوم گردید که یک کتابخانه هیچگاه نخواهد توانست به تمامی کودکان تهران امکان استفاده بدهد.

در نتیجه فکر ایجاد کتابخانه‌های دیگر بوجود آمد، کتابخانه‌هایی که می‌بایست اکثراً در نواحی جنوب شهر ایجاد شده و برای کودکان آن نواحی باشد. به این ترتیب اولین کتابخانه کودک و نوجوان در "باغشاه" در انباری یک مدرسه کار خود را آغاز کرد و این اولین تجربه بود. کانون در سال ۱۳۴۵ کلاس کتابداری کوتاه مدتی برای آموزش کتابداری به مدت دو ماه دایر کرد که تعدادی از فارغ التحصیلان همین کلاس‌ها کتابخانه‌های اولیه کانون را اداره می‌کردند.

در مهر همان سال اولین کتابخانه سیار کانون شروع به کار کرد. در بهار سال ۱۳۴۶ با شروع کار

نشده بود یا به دلیل کشمکش‌های داخلی توجهی به آنها نمی‌شد.

اندیشیدن درباره مسائل کودکان را نمی‌توان از جمله دل مشغولی‌های جامعه در این دوره دانست. نشانه‌های این دل مشغولی هم در تصمیم‌گیری‌های دولت مشهود است و هم در فعالیت بخش‌های مستقل جامعه به چشم می‌خورد. در این سال‌ها بود که وزارت آموزش و پرورش که قبلاً جزئی از وزارت علوم بود مستقل شد و در همین دوران بود که مجلات ویژه کودکان رونق تازه ای گرفت و بحث درباره ادبیات کودکان در نشریات وزینی چون "نگین" و "سخن"، رایج شد.

در سال ۱۳۴۰ در کتاب‌های درسی دبستان دگرگونی بنیادی صورت گرفت، شیوه آموزش الفبا در کتاب‌های جدید به کلی با شیوه پیشین تفاوت داشت. در این شیوه -به رغم گذشته- دانش آموزان الفبا را در خلال درس‌ها می‌آموختند و کلمات را نه به شکل قالبی که به کمک شناخت اجزای آن (حروف) یاد می‌گرفتند. به این ترتیب فرایند یادگیری خواندن و نوشتن بسیار آسان شد و به عبارتی سن مطالعه تقریباً سه سال پایین آمد و توانایی خواندن در دانش آموزان دوم ابتدایی چنان شد که هر چه را با حروف درشت و در قالب جمله‌های ساده نوشته می‌شد، می‌توانستند بخوانند. اعزام سپاهیان دانش به روستاها نیز، هم به لحاظ کمی تعداد کودکان با سواد را افزایش داد و هم از نظر کیفی بر توزیع جمعیت با سواد در شهر و روستا اثر گذاشت، به گونه ای که طبق سرشماری سال ۱۳۴۵ پانزده در صد کودکان روستایی هفت سال به بالا قادر به خواندن و نوشتن بودند.

این تغییرات جامعه را وادار به چاره اندیشی درباره نیاز کودکان به خواندنی‌های مناسب کرد. به غیر از حرکت‌های پراکنده ای که توسط ناشران و نویسندگان مختلف انجام گرفت، ما شاهد شکل

کتابخانه کودک در بابل، کانون پرورش فکری کودکان، دایره فعالیت خود را از تهران گسترده تر کرد.

همچنین از سال ۱۳۵۰ کار کتاب رسانی به بخش‌های کودکان بیمارستان‌های تهران توسط کتابخانه‌های سیار آغاز شد. بعلاوه کانون کتابخانه اصلاح و تربیت را دایر و اداره می‌کرده است.

اما تأسیس و راه اندازی کتابخانه بدون مواد خواندنی مناسب، نقض غرض بود. کتاب‌های موجود آن زمان چندان کیفیتی نداشتند که شوق مطالعه را در کودکان بر انگیزد. ادبیات کودک در سال‌های پیش از ۱۳۴۰ به چند شاعر آن زمان مثل "باغچه بان" و "صبحی" محدود می‌شد و نیز انتشارات "نور جهان" و بعدها "معرفت" و "فرانکلین" و "بنگاه ترجمه نشر کتاب" و در آخر "نیل" و "ابن سینا" و "امیر کبیر" در این زمینه دست به تلاش‌هایی زدند، اما تولیدات هیچ یک از اینها به لحاظ شکل و محتوا به گونه ای نبود که پاسخگوی نیاز کودکان باشد.

به دنبال چنین نیازی سازمان انتشارات کانون در زمستان ۱۳۴۵ نخستین گام را برداشت تا به تهیه و انتشار کتاب‌هایی همت گمارد که از هر حیث نمونه باشد، هم نیاز مطالعه کننده را بر آورد و هم ناشران دیگر را در یافتن بینشی عمیق و در خور نیازهای اساسی جامعه یآوری کند. در پی این اعتقاد که نمی توان هر نوع محتوا را به بهانه ساده نویسی در فرهنگ امروز رایج کرد، این اعتقاد را نیز پذیرفت که هرگز نباید تصاویر و شکل‌های قرار دادی و متحجر را که در جهت قالبی ساختن اندیشه و هنر آدمی رواج یافته است، به عنوان معیار ذوقی کودکان تلقی کرد و زمینه گسترده و خلاق معیار ذوقی کودکان را در حد خواست و نیازهای نیروهای بهره‌گیر و سود جو محدود کرد.

کانون برای سامان بخشیدن به موقعیت کتاب‌های کودکان، چاپ متن‌های نویسندگان ایرانی را مقدم بر

ترجمه آثار خارجی شمرد تا در راه تشویق نویسندگان به خلق این گونه آثار، ادبیات ایران را در این زمینه غنا بخشد و امکان‌های تازه را در این زمینه کشف و عرضه کند. در انتخابات متن‌ها نیز اصل مهم "سنت شکنی و پرهیز از قواعد قالبی و قرار دادی بود." و رد این نکته که کودکان موجوداتی هستند نا آگاه و باید با نوشتن مطالبی پند آموز، آنها را با اصولی که بزرگترها برای خود وضع کرده اند آشنا ساخت و آنها را به پذیرفتنشان مجبور کرد. به اعتبار دیگر باید از زاویه دید کودک و نوجوان به دنیا نگریست و مطابق با نیازها ی او حرکت کرد.

سازمان انتشارات اقدام مجدانه‌ای در جهت همکاری بزرگترین نویسندگان و شاعران معاصر ایران به عمل آورد. و اعتقادش بر این بود که ادبیات کودکان، ادبیاتی است زنده و جستجوگر، که کودکان را به این نکته متوجه می‌کند که هر آنچه دارای ارزش انسانی است، پذیرفتنی و دوست داشتنی است. و این ارزش‌ها را با نیروی آفرینش هنری باید به کاملترین شکل، بیان کرد.

اصل تازگی و جالب بودن، اصلی بود که در تمام رشته‌ها حتی در توضیح مسائل علمی برای کودکان مد نظر سازمان انتشارات بود. انتخاب موضوع و نحوه باز نمودن آن، تکنیک نقاشی، صفحه آرایی، چاپ و صحافی، زبان و قیمت از جمله عواملی بود که دست اندرکاران سازمان انتشارات کانون توجه خاصی بدان داشتند. در انتخاب داستان‌ها نیز اصل آگاهی بخشیدن به کودکان بود که می‌بایست اندیشه آنها را به کار انداخت و از ساده پسندی دورشان داشت و وادارشان کرد که به مسائل دنیا بنگرند و با تحلیل علمی مسائل آشنا شوند.

با کسب موفقیت‌های گوناگون در نمایشگاه‌ها و مسابقات بین المللی در سال‌های بعد کانون توانست توجه مخاطبان داخلی را نیز جلب نماید به طوری که

برگزاری جشنواره های داخلی و خارجی علاوه بر آن که نشان از توانایی مرکز سینمایی داشت، عرصه ای بود که هنرمندان ایرانی با آثار همتایان خارجی خود آشنا تر شوند و بر تجربه و دانش هنری خود بیفزایند. از جمله فعالیت های عمده مرکز سینمایی یکی هم تولید انیمیشن بود که تا آن زمان تولید آن را وزارت فرهنگ و هنر و سازمان رادیو تلویزیون در انحصار داشت. در این عرصه نیز کانون همچون سایر عرصه ها ابتکار عمل را به دست گرفت و توانست با جذب هنرمندان برجسته ای چون نورالدین زرین کلک، فرشید مثقالی، مرتضی ممیز و... آثاری تولید نماید که هنوز در نوع خود از بهترین هاست.

هر چند که نقادان و پژوهشگران، تجربه کانون را در زمینه فیلم خالی از نقیصه نمی دانند و معتقدند ایراداتی چون عدم تناسب آثار با ذهن مخاطبان بر آثار کانون وارد است، با این همه سینمای کودک و نوجوان در ایران با کانون و آثارش آغاز شد که لااقل بخشی از این آثار در زمره افتخارات سینمایی ایرانند. سینمای کانون سینمایی بود هنری و تا حدودی اخلاقی- اجتماعی که به دور از هیاهو و ابتذال کار خود را دنبال کرد و سستی را بنا نهاد که واقع گرایی و توجه به دنیای خاص کودکان از جمله ویژگی های آن است.

اگر "انتشارات"، "مرکز سینمایی" و "کتابخانه ها" را سه رکن اساسی کانون بدانیم کتابخانه ها (مراکز فرهنگی و هنری) شاید مهمترین رکن کانون به حساب آیند. بخش عمده ای از آنچه بنیانگذاران کانون در پی تحقق آن بودند، باید در کتابخانه به منصفه ظهور می رسید. هر چند که کتابخانه قبل از هر چیز محل امانت گرفتن و مطالعه کتاب است ولی کتابخانه کودک و نوجوان می بایست بیش از این باشد و در آن فعالیت هایی برای اعضا پیشنهاد شود که آنها معلومات و کشفیات خود را به طور عملی بیازمایند.

برخی از کتابها به چاپ پنجم و ششم رسیدند. این نحوه ارائه کتاب کودک و نوجوان در ایران به هیچ وجه سابقه نداشت و کانون برای نخستین بار اهمیت صفحه آرایی، تصویرگری، چاپ و قطع مناسب را با الگوهای محلی به ناشران ایرانی آموخت. تاثیر کتاب های کانون بر تولیدات سایر ناشران، آنچنان بود که تا مدت ها قطع خستی کتاب های کودکان به "قطع کانونی" شهرت داشت.

گام بزرگ دیگر کانون در زمینه تولیدات فرهنگی و هنری تأسیس "مرکز سینمایی" است. این مرکز در سال ۱۳۴۹ به منظور تهیه فیلم های ارزنده آموزشی و تفریحی برای کودکان و راهگشایی در جهت گسترش این صنعت در ایران، فعالیت خود را آغاز کرد. یک سال پیش از آن مدیران کانون مقدمات ساختن این مرکز را فراهم دیدند و به ابتکار یکی از مدیران برجسته کانون، سیرک بزرگ مسکو به ایران دعوت شد. این سیرک در تهران و آبادان نمایش هایی اجرا نمود که از محل عواید آن، وسایل ضروری و مقدمات یک استودیوی فیلمبرداری را خریدند.

در نخستین سال آغاز فعالیت مرکز سینمایی، پنج فیلم تهیه شد که در پنجمین فستیوال جهانی فیلم های کودکان در تهران شرکت کرد، "نان و کلوچه" اثر "عباس کیارستمی" در این فستیوال خوش درخشید و هیئت داوری بین المللی مجسمه طلایی فستیوال را به مرکز سینمایی کانون اهدا کرد. دو سال بعد در فستیوال ششم "رهایی" ساخته "ناصر تقوایی" جایزه فیلم های نوجوان ۱۰ تا ۱۴ ساله را برد و به دست آمدن این گونه موفقیت ها دست اندرکاران کانون را بر آن داشت تا مرکز سینمایی را مورد توجه قرار دهند و در جذب هنرمندان و فیلمسازان، بیشتر بکوشند. تعداد فیلم های کانون سال به سال افزایش یافت و بالتبع جوایز و موفقیت های بین المللی و اقبال داخلی نیز فزونی گرفت.

مطالعه و اغلب بدون استفاده در گوشه ای انبار می-گردید. برای جلوگیری از رکود این سرمایه فرهنگی، برنامه منظمی طرح و تدوین شد، تا کتب ارسالی به روستا، پس از مطالعه کلیه دانش آموزان قریه، با کتب روستای دیگر تعویض شود.

کانون پرورش فکری کودکان بیش از هر چیز، زاده تحولات اجتماعی و نیازهای برآمده از آن بود. فقر شدید در حوزه ادبیات و هنر و تولیدات فرهنگی کودکان و افزایش تعداد کودکان با سواد و به تبع آن تشدید نیاز آنان به محصولات فرهنگی مناسب، عواملی بودند که هم انگیزه تأسیس کانون شدند و هم موجب موفقیت آن. موفقیتی که در جلب نظر مخاطبان داخلی و کسب جایگاه بین المللی نصیب کانون شد.

هر چند کانون در اجرای برنامه‌ها و تحقق هدف هایش فراز و نشیب بسیار طی کرد و در گام‌های نخست با دشواری‌های گوناگون مواجه شد، اما در مجموع بر مشکلاتی چون تربیت کادر فنی و یافتن الگوهای بومی مناسب برای تولیدات فرهنگی، فائق آمد و فضایی را ایجاد کرد که در آن یک نسل از هنرمندان و نویسندگان جوان حول محور هنر و ادبیات کودک گرد هم آمدند و ضمن شکوفا کردن استعدادهای خود، آثاری آفریدند که هم در نوع خود ارزشمند و بی نظیر بود و هم به عنوان الگوهای مناسب مورد استفاده دیگر هنرمندان و نویسندگان واقع شد. از بعد اجتماعی نیز تجربه کانون نشان داد که هنرمندان و فرهنگیان با گرایش‌های گوناگون فکری و مسلکی می‌توانند همزیستی مسالمت آمیزی داشته باشند و در پی تحقق هدف‌های مشترک با یکدیگر همکاری نمایند.

باشد که از طریق آموزش‌های فرهنگی مناسب در حوزه هنر و ادبیات کودکان با ارائه کتاب‌ها و فیلم‌های مناسب و همچنین فعالیت‌های فرهنگی مثل کتابخوانی، قصه‌های ایرانی و اسلامی، شعرخوانی، بحث کتاب،

این فعالیت‌ها عبارت بود از داستان سرایی، معرفی کتاب، معرفی شخصیت، معرفی سرزمین، تئاتر عروسکی، موسیقی، بحث آزاد، بحث کتاب و... که همگی تازگی داشتند و علاوه بر اینکه محیط کتابخانه را برای مراجعین جذاب کرده بودند، این محیط را تبدیل به فضایی کردند که در آن کودکان تمرین رفتار اجتماعی می‌کردند و مسئولیت پذیری و آداب همزیستی مسالمت آمیز را می‌آموختند. به یک عبارت کتابخانه‌ها حلقه اتصال دست اندرکاران و مخاطبان کانون به شمار می‌آمدند و ابزاری بودند در جهت "پرورش فکری"، "تقویت فضائل اخلاقی" و "گسترش معلومات" که همه در اساسنامه کانون ذکر شده بود.

تأسیس و راه اندازی کتابخانه‌ها در بردارنده دو تجربه مهم بود، یکی استقبال و رویکرد روز افزون مراجعین کتابخانه که نشان از نیاز اساسی کودکان به این گونه محیط‌ها داشت و دیگری مشکلات ناشی از تربیت کتابداری و شیوه ارائه برنامه‌ها در کتابخانه که این مشکلات را کانون با موفقیتی چشمگیر پشت سر گذاشت، البته موفقیتی که جز به مدد تلاشی پیگیر و بی وقفه به دست نیامد و وجه بارز این تلاش را می‌توان "تجربه و آزمون" دانست که پشتکار و خستگی ناپذیری دست اندرکاران کانون در این زمینه شایسته تحسین است.

به این ترتیب کانون هر روز گام در طریقی تازه می‌گذاشت و شیوه ای نوین ابداع می‌کرد تا کودکان آنچنان تربیت شوند که مسئولیت‌های خویش را احساس کنند و وجدان حرفه ای داشته و از روح کار جمعی برخوردار باشند.

از جمله ابداعات در خورتحسین کانون، کتابخانه‌های سیار روستایی است. در ابتدا به علت کمبود تعداد دانش آموزان هر قریه، کتب محدودی به روستا فرستاده می‌شد. این کتاب‌ها طی مدت کوتاهی

• و در نهایت همکاری با کلیه موسسه های ایرانی و غیرایرانی که با کانون هدف های مشابه دارند و هر گونه اقدامات دیگری که وصول به هدف های کانون را تسهیل می کند.

کانون پرورش فکری کودکان در حال حاضر از نظر حقوقی شرکت سهامی دولتی است که مجمع عمومی، هیئت مدیره و مدیر عامل آن را تعیین می کند. مجمع عمومی کانون از وزیران آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، اقتصاد و دارائی، سرپرستان سازمان مدیریت و برنامه ریزی و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده است. ریاست مجمع عمومی را وزیر آموزش و پرورش به عهده دارد.

هیئت مدیره کانون بنا به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش با تصویب مجمع عمومی برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

انجام وظایف فوق به عهده واحدهای مختلف کانون است که در یک تقسیم بندی کلی شامل حوزه های زیر است:

۱. حوزه مدیریت عامل
۲. معاونت پژوهشی
۳. معاونت تولید
۴. معاونت اداری و مالی
۵. معاونت فرهنگی

۱. حوزه مدیریت عامل

الف: مدیریت فروش و اشتراک

تنظیم و اجرای برنامه های بازاریابی، توزیع و فروش تولیدات و فرآورده های کانون، فروش مکاتبه ای - اشتراک - کتاب ها و تولیدات کانون برای کودکان سراسر کشور.

ب: مدیریت کانون زبان

معرفی شخصیت ها، تئاتر عروسکی و... بتوانیم گامی برای کودکان پور شور و خلاق ایران برداریم. (شریفی، ۱۳۵۷)

کانون پرورش فکری کودکان پس از به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی ایران

کانون پرورش فکری کودکان پس از به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی ایران از اسفند ماه ۱۳۵۷ دوره نوینی را در زمینه فعالیت های خود با هدف ایجاد امکانات لازم جهت رشد و پرورش فکری و ذوقی کودکان و کمک به شکوفایی استعداد های ایشان بر اساس ارزش ها و نظام تعلیم و تربیت اسلامی، در اوقات فراغت آغاز کرد.

وظایف کلی کانون دوره جدید عبارت است از:

- تاسیس مراکز عرضه کتاب و آموزش های فرهنگی و هنری مخصوص کودکان و نوجوان در نقاط مختلف کشور به منظور ساختن اوقات فراغت و کشف استعدادهای خلاقه کودکان.
- کمک به توسعه و تکمیل کتابخانه های عمومی و سایر موسسات برای ایجاد بخش های مخصوص کودکان.
- تهیه و استفاده از وسائل سمعی و بصری، تدارک وسائل آموزشی، تولید، خرید، توزیع و نمایش و فروش فیلم های سینمایی مخصوص کودکان.
- ایجاد واحدهای کتاب رسانی سیار جهت عرضه کتاب به کودکان در روستاها و همکاری با سازمان هایی که خدمات مشابه ارائه می دهند.
- کمک به توسعه و ترویج ادبیات کودکان از طریق تشویق نویسندگان، طراحان، هنرمندان و ناشران و همکاری با آنان.
- تولید تئاتر و برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه های هنری مخصوص کودکان.

نجوم برای دانش آموزان، تولید نوار سرود و موسیقی و... به عهده این معاونت است.

معاونت تولید شامل بخش‌های زیر می‌باشد:

- مدیریت چاپ و انتشارات

- مدیریت تولید تئاتر

- مدیریت تولید فیلم

- مدیریت تولید سرگرمیهای سازنده

۴. معاونت اداری مالی

تهیه و تنظیم بودجه سالیانه کانون و تامین نیروی انسانی واحدها، تامین امور رفاهی کارکنان و... به عهده این معاونت است.

معاونت اداری و مالی شامل بخش‌های زیر

می‌باشد:

- مدیریت امور اداری

- مدیریت امور مالی

- مدیریت طرح و برنامه و بودجه

۵. معاونت فرهنگی

وظایف آن عبارت است از:

۱. تهیه و تنظیم برنامه جهت ایجاد و توسعه مراکز فرهنگی هنری کانون در سراسر کشور. این مراکز فرهنگی هنری، در اکثر شهرهای کشور ایجاد شده اند. دانش آموزان شش تا شانزده سال می‌توانند با عضویت در مراکز فرهنگی و هنری کانون به فعالیت در زمینه‌های فرهنگی و هنری مورد علاقه خود بپردازند.

۲. تهیه و تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزش توجیهی

ضمن خدمت برای کار در مراکز فرهنگی هنری

کانون

۳. تامین تولیدات فرهنگی و هنری مورد نیاز مراکز

۴. برگزاری مسابقات فرهنگی، ادبی و هنری

آموزش زبان‌ها انگلیسی، فرانسوی، عربی و آلمانی به کودکان و بزرگسالان از خدمات آموزشی، کانون زبان ایران است. (لازم به ذکر است که کانون زبان در قبل از پیروزی انقلاب یکی از بخش‌های انجمن ایران و امریکا بود.)

ج: مدیریت طرح‌های عمرانی

تلاش به منظور ساخت مراکز فرهنگی- هنری در سراسر کشور به عهده این مدیریت می‌باشد.

د: مدیریت روابط عمومی

روابط عمومی کانون علاوه بر فعالیت‌های جاری در زمینه تهیه و انتشار خبرنامه کانون، تنظیم جزوه بریده جراید از خبرهای مربوط به کانون در مطبوعات فعال می‌باشد.

۲. معاونت پژوهشی

وظایف آن عبارت است از:

۱. تحقیق و بررسی مستمر به منظور تهیه و تنظیم پیشنهادهاى مختلف در زمینه انواع و چگونگی تولیدات فرهنگی و هنری مورد نیاز کودکان

۲. ایجاد بانک اطلاعاتی از نتایج تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده در خصوص اجرای طرح‌های آموزشی، مطالعاتی و تربیتی کودکان

۳. تجهیز و تکمیل کتاب‌ها، مجلات تخصصی مربوط به کودکان در کتابخانه مرجع کانون

معاونت پژوهشی شامل بخش‌های زیر می‌باشد:

- مدیریت روابط بین الملل

- مدیریت پژوهش و تجربیات هنری

۳. معاونت تولید

تولید مواد خواندنی، فیلم، فیلم استریپ و ادبیات تصویری تولید تئاترهای زنده و عروسکی، تولید انواع سرگرمی‌های سازنده، فعال کردن رصدخانه و آموزش

فرهنگی و هنری و واحدهای: سیار شهری، سیار روستائی، و کتابخانه پستی به انجام مهم ترین بخش از وظایف خود می پردازد.

هـ. مراکز فرهنگی- هنری

این مراکز که در مجموع حدود ۶۶۰ کتابخانه و مرکز فرهنگی- هنری در اقصی نقاط کشور پراکنده هستند. کودکان ۶ تا ۱۶ سال را به عضویت می پذیرد. فعالیت این مراکز در سه بخش فرهنگی، هنری و ادبی صورت می گیرد و عضو از طریق شرکت در این فعالیت ها کشف می کند که در زمینه فکری تواناست. بنابراین، این مراکز فقط امانت دادن کتاب را به عهده ندارند بلکه فعالیت های آموزشی در کنار امانت کتاب به شکل غیرمستقیم در این مراکز انجام می شود.

و: کتابخانه های سیار روستایی

این واحدها امر کتاب رسانی به روستاها را به عهده دارند. کتابداران این واحدها در مراجعه به مدارس روستاها ضمن امانت کتاب، نسبت به اجرای برنامه های فرهنگی نظیر نمایش فیلم و معرفی کتاب اقدام می کنند.

ز: کتابخانه های پستی

یکی از کارهایی که در بعد از انقلاب در کانون شکل گرفت کتابخانه پستی است. با توجه به پراکندگی جمعیت کشور، طرح امانت دادن کتاب با استفاده از شبکه پستی کشور با عنوان کتابخانه پستی پیشنهاد شد و پس از انجام مراحل بررسی و تصویب، اواخر سال ۱۳۶۶ در تهران آغاز به کار کرد که وظیفه اصلی اش ارسال کتاب برای این گروه از بچه ها و اجرای مسابقات کتابخوانی به منظور علاقمند کردن آنها به مطالعه می باشد.

واحدهای تحت پوشش معاونت فرهنگی شامل:

الف: مدیریت آفرینش های ادبی

اهم وظایف:

۱. بررسی آثار ادبی کودکان و ارائه راهنمایی ها و آموزش های لازم به اعضاء به صورت کتبی و حضوری
۲. برگزاری مسابقات بین المللی آثار ادبی کودکان
۳. جمع آوری آثار ادبی اعضاء مراکز، انتخاب بهترین ها و ارسال برای شرکت در مسابقات داخلی و بین المللی
۴. برگزاری اردوها و سمینارهای آموزش ادبی با شرکت اعضاء مراکز فرهنگی هنری

ب: مدیریت آموزش

اهم وظایف:

۱. تعیین نیازهای آموزشی و تهیه و تنظیم و اجرای برنامه ها و دوره های آموزشی برای مربیان فرهنگی و هنری
۲. تهیه و تدوین مواد و جزوات آموزشی

ج: مدیریت هماهنگی امور استان ها

اهم وظایف:

۱. تهیه و تنظیم برنامه جهت ایجاد و توسعه مراکز فرهنگی و هنری
۲. تهیه و تنظیم برنامه های فرهنگی و هنری
۳. نظارت مستمر بر فعالیت مراکز فرهنگی و هنری
۴. ارائه خدمات فرهنگی به کودکان سراسر کشور از طریق شبکه پستی (کتابخانه پستی) و واحدهای سیار شهری و روستائی

د: مدیریت های استان ها

کانون در هریک از استان های کشور دارای یک واحد مدیریت است. این مدیریت از طریق مراکز ثابت

- ح: واحد تجهیز فرهنگی:
این واحد مسوولیت نظارت بر واحدهای زیر را به عهده دارد:
- ۱- کتابخانه مرجع: این کتابخانه کتاب‌های مرجع را در اختیار مربیان و پژوهشگران قرار می‌دهد.
- ۲- واحد سمعی بصری: بخش سمعی و بصری با در اختیار داشتن فیلم‌های مناسب کودکان کار تامین فیلم برای مراکز استان را به عهده دارد.
- اصول برنامه ریزی فعالیت‌های فرهنگی در کانون:
با توجه به اینکه در قسمت‌های قبلی در مورد ویژگی‌ها و اهداف آموزش فرهنگی در حوزه ادبیات و هنر کودک صحبت شد، حال می‌خواهیم به اصول برنامه ریزی فعالیت‌های فرهنگی کودکان در مراکز فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان بپردازیم. که شامل ده اصل می‌باشد:
- اصل اول: توجه به نیازهای اعضا و تدوین برنامه‌های مرکز بر اساس آن
وقتی میل و رغبت برای یادگیری در کودکان وجود داشته باشد، یادگیری صورت می‌گیرد. بچه‌ها آنچه را که بدان رغبت و شوق فهمیدن دارند، واقعا یاد می‌گیرند و جزء وجودی آنها می‌شود. تنها این نوع آموختن است که در رشد ذهنی و پرورش آنها مؤثر است. به همین لحاظ درک نیازهای آنها و برنامه ریزی فعالیت‌ها بر اساس آن می‌تواند اشتیاق و توانایی فراگیری را در آنها افزایش دهد.
- اصل دوم: رعایت تعادل و توازن در برنامه ریزی فعالیت‌ها
مخاطبین و اعضای کتابخانه‌های کانون از گروه‌های سنی متفاوتی تشکیل شده اند، از این رو توجه به نیازهای هر گروه سنی لازم و ضروری است.
- گروه سنی الف: سالهای پیش از دبستان (دوران خردسالی)
گروه سنی ب: سالهای اول تا سوم دبستان (دوران کودکی)
گروه سنی ج: سالهای چهارم و پنجم دبستان (دوران کودکی)
گروه سنی د: سالهای راهنمایی (دوره اول نوجوانی)
گروه سنی هـ: سالهای دبیرستان (دوره دوم نوجوانی)
- اصل سوم: استفاده از مشارکت اعضا در برنامه ریزی فعالیت‌های فرهنگی:
حضور گسترده بچه‌ها در برنامه ریزی باعث می‌شود که بچه‌ها خود را باور کنند و ارزشمند بدانند و در طی انجام فعالیت‌ها استعداد و توانایی‌های خود را کشف کنند. نتیجه این مشارکت می‌تواند برنامه‌ها و فعالیت‌هایی با ترکیب توانایی‌های مربیان و اعضا باشد. زیرا هرگاه اعضا در اجرای برنامه‌ها حضور فعال داشته باشند نسبت به آن برنامه احساس تعلق خاطر بیشتری هم خواهند داشت.
- اصل چهارم: توجه به نیازهای محیطی:
برای برنامه ریزی فعالیت‌ها نیازهای محیطی اعضا را در نظر بگیریم و کوشش کنیم نیازهای محیطی بچه‌ها را در راستای هدف‌های فرهنگی مجموعه قرار دهیم.
- اصل پنجم: توجه به خلاقیت و نوآوری در برنامه‌ها و فعالیت‌ها:
با توجه به تعریفی که از خلاقیت وجود دارد، (خلاقیت یعنی تفسیر، توسعه و تکامل در سازمان فکری) خلاقیت محدود به ارائه و ایجاد کاری کاملا نو، تازه و گاه غیر معقول نیست. بلکه خلاقیت قدرتی است برای نتیجه‌گیری غیر قراردادی از مواد و مصالح

قراردادی و نوعی توانایی است برای از نو ترتیب دادن، از نو سازمان دادن و تغییر و تفسیر مجدد نتایج قراردادی. با این تعریف برای داشتن برنامه هایی خلاق لازم نیست به سراغ راهها و روش های غیر معقول و بی ربط برویم، بلکه با کمی بازنگری به نوع فعالیت هایی که داریم و با توجه به ویژگی هایی که لازم است کار خلاق داشته باشد می توانیم برنامه های مفید و خلاق برای بچه ها تدارک ببینیم.

اصل ششم: کوشش برای پایداری اعضا:

همانطور که میان اجزا و عناصر هر اثر هنری روابط متقابل و ارگانیک موجب زیبایی اثر هنری میشود. در فعالیتهای فرهنگی نیز ترکیب مناسب فعالیتها می تواند به لذت بخشی و بازدهی خوب آنها کمک کند و فعالیت هایی که دارای تنوع و در عین حال مرتبط با یکدیگر باشند می تواند تأثیرات عمیق و مناسبی بر روی نوجوانان بگذارد و آنها را برای مدتی طولانی مشتاق به شرکت در برنامه ها کند.

اصل هفتم: تقسیم کار خوب و مناسب بین اعضا و مربیان.

اگر همه فعالیتها را مربی بدون کمک اعضا انجام دهد، اصل نظر سنجی را نادیده گرفته است. از آنجا که یکی از نیازهای اعضا به ویژه نوجوانان مسئولیت پذیری است، نادیده گرفتن این نیاز باعث کناره گیری اعضا نوجوان و سلب قدرت تصمیم گیری در آنها خواهد شد.

همچنین واگذار کردن اجرای فعالیتها به اعضا بدون نظارت مربی این امکان را بوجود می آورد که آنها کم کم نسبت به راهنمایی های مربیان خود احساس بی نیازی کنند و حق دخالت در کلیه امور را به خود بدهند. پس بهتر است بین مربیان و

اعضا تقسیم کار متوازن صورت گیرد تا محیطی صمیمی و پر تلاش داشته باشیم.

اصل هشتم: غیر مستقیم بودن آموزش های فرهنگی: یعنی با استفاده از یک داستان زیبا و با قصه های ایرانی و اسلامی قوی، موضوع مورد نظر خود را به بچه ها انتقال دهیم. زیرا در این صورت تأثیرگذاری و ماندگاری آموزشهای فرهنگی بیشتر در ذهن بچه ها تجسم پیدا خواهد کرد.

اصل نهم: جدول زمان بندی برنامه ریزی های فرهنگی:

برنامه ریزی توأم با مدیریت زمان می باشد و این دو مکمل یکدیگر می باشند. واقعا زندگی زمانی پر بار خواهد شد که بر اساس مفهوم صحیح زمان و زندگی باشد. همه باید برای استفاده مناسب از زمان محدودمان، شرایط مناسب و لازم را فراهم آوریم، تا ما را در رسیدن به هدفهای شغلی و فردی مان کمک کند.

جدول برنامه ریزی ما را یاری کرده و به ما توصیه می کند:

- دیدگاه مناسبی در رابطه با فعالیتها و اولویتها بدست آوریم؛
- فرصت های بیشتری را برای خلاق شدن فراهم آوریم؛
- در نظر گرفتن زمان بندی موجب کاهش فشار روانی ما می شود؛
- به اهداف مان معنا و مفهوم می بخشد.
- زمان هر برنامه به سه بخش تقسیم می شود:
- تقریباً ۶۰٪ برای برنامه ریزی فعالیت های روزانه؛
- تقریباً ۲۰٪ برای فعالیت های غیر منتظره؛

- تقریباً ۲۰٪ برای فعالیتهای فکری خلاق و روش‌های مبتکرانه در اجرای برنامه‌ها.

اصل دهم: تعیین اولویت‌ها:

در پایان یک روز کاری ممکن است شما به این واقعیت دست پیدا کنید که هر چند بسیار سخت کار کرده اید اما با این وجود مقداری از کارهای مهم انجام نشده است. اولویت‌گذاری فعالیتهای بدین معنی است که مشخص کنیم کدامیک از وظایف بالاترین اهمیت و کدامیک از درجه اهمیت کمتری برخوردارند.

امید است با استفاده از این ده اصل بتوانیم فعالیتهای مناسبی را برای کودکان طرح ریزی کنیم و گام‌های مناسبی را در این راه برداریم. (یزدانی، ۱۳۸۳)

موارد قابل توجه در فعالیتهای فرهنگی:

به دنبال حضور اعضای در مراکز فرهنگی و هنری و شرکت در فعالیتهای، توانایی و استعداد آنها رشد می‌یابد. موارد زیر از جمله نکات قابل توجه در فعالیتهای مراکز است:

- کودکان برای بیان آرزوها و ابراز مهارتهای فکری نیاز به حس امنیت دارند. همه تمهیدات توسط مربی به کار می‌رود تا عضو در فضایی صمیمانه، در ساختن آنچه می‌تواند و در گفتن آنچه می‌خواهد راحت باشد. در چنین فضایی ذهن کودکان به روی مسائل تازه و ناآشنا نیز گشوده می‌شود.

- هر کودک برای ارتباط با دنیا به دلیل خصوصیات منحصر به فرد خود راه‌های متفاوتی بر می‌گزیند. نقاشی، سخن گفتن و... لذا گستره متنوعی از فعالیتهای در مراکز برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود، تا عضو در انتخاب نوع فعالیت آزاد بوده و بر اساس تمایل خود در آنها شرکت کنند.

- یک فعالیت وقتی موفق است که مضمون آن برای کودک معنا دار باشد به همین دلیل فعالیتهای

مراکز با نیازها و تجربه‌های اعضای مربوط بوده و در حد ظرفیت ذهنی آنها اجرا می‌شود.

- تجربه و دانش ما تاییدی است بر این که مشارکت در یک فعالیت، می‌تواند به یک تجربه لذت بخش و ماندگار برای کودکان و نوجوانان مبدل شود. در چنین فعالیتی کودک فرصت و فضای تازه‌ای برای نقش آفرینی خواهد یافت. به همین دلیل بخش عمده‌ای از فعالیتهای در مراکز کانون به شیوه مشارکتی انجام می‌شود. هدف‌هایی که اینگونه فعالیتهای تعقیب می‌کند عبارت است از:

۱- پرورش مهارتهای اجتماعی

مشارکت یک رفتار هدفدار اجتماعی است. کنش متقابل اعضای در فرایند یک فعالیت مشارکتی این فرصت را برای آنها فراهم می‌کند که به یادگیری و تمرین برخی مهارتهای اجتماعی بپردازند. از جمله در چنین فعالیتی عضو، هنر‌سازش را تمرین می‌کند. او می‌فهمد که نفع او و بقیه گروه در برطرف کردن تعارض بین خودشان نهفته است.

از طرف دیگر در این رهگذر حس مسوولیت اجتماعی عضو نیز تقویت می‌شود. او متوجه می‌شود که عملکرد هر یک از اعضای در نتیجه فعالیت و موفقیت کل گروه موثر است و هر ضعفی در کار یکی از اعضای به ضرر کل مجموعه از جمله خود او تمام می‌شود. چنین درکی باعث می‌شود که رقابت درونی بین اعضای گروه مشارکت که ممکن است بازده فعالیت را پایین بیاورد، جای خود را به همکاری بدهد. به این ترتیب اعضای از سنین کودکی الگوهای فرهنگی، مربوط به مشارکت را فراگرفته و آماده می‌شوند تا در آینده شرکت آگاهانه و موثری در فعالیتهای اجتماعی داشته باشند.

۲- پرورش استعداد و مهارت های فردی

در یک فعالیت مشارکتی اعضاء در جهت دست یابی به هدف برنامه ریزی شده و مشترکی همکاری می کنند و همان طور که گفته شد در چنین فعالیتی موفقیت یا شکست سهم همه است (یا همه موفق هستند و یا هیچکدام) این وضع از طرفی به هر عضو کمک می کند تا در زمینه ای که مهارت دارد فعالیت کرده و در ضمن بالا بردن کارآیی گروه توانایی خود را نیز گسترش دهد، و از طرف دیگر در این فضا ترس از شکست کمتر شده و اعضا از حس امنیت بیشتر و در نتیجه خلاقیت گسترده تر برخوردار خواهند بود.

۳- افزایش سودمندی

شاید ملموس ترین هدف و نتیجه مورد انتظار از یک فعالیت مشارکتی افزایش کارآیی فردی اعضاء و در نهایت افزایش بهره وری حاصل از فعالیت باشد. در شرایط مشارکت، کودکان قادر به انجام کارهایی هستند که به تنهایی و در تلاش های فردی از آنها ساخته نیست. از طرف دیگر مجموع توانایی یک گروه مشارکت به دلیل ارزش های کیفی نهفته در فعالیت های جمعی و مشارکتی (نظیر احساس خودباوری و هویت، تقویت روابط دوستانه، احساس اعتماد به نفس، احساس امنیت، خلاقیت و...) چیزی بیش از حاصل جمع توانایی اعضاء گروه می باشد.

فعالیت های کانون شامل

فعالیت های فرهنگی: قصه گوئی، شعرخوانی، روخوانی کتاب، معرفی کتاب، بحث درباره کتاب، بحث آزاد، معرفی شخصیت، معرفی سرزمین، معرفی وقایع و ایام، نشریه دیواری، فعالیت های تحقیقی، سابقه هنرهای دستی و کاردستی، بازی و سرگرمی، اجرای نمایش عروسکی، نمایش فیلم استریپ، نمایش فیلم.

فعالیت های هنری: نقاشی، خوشنویسی، سفالگری، قلم زنی، سرود خوانی، نمایش خلاق، نمایش زنده و عروسکی، نمایش فیلم و فیلم استریپ، بازدیدهای هنری، معرق، کلاژ، ظریف بری با چوب.

فعالیت های ادبی: طرح های ادبی، آموزش شعر، قصه نویسی

فعالیت های اسلامی: آشنایی با قرآن، آشنایی با حدیث، آشنایی با احکام، آموزش عقاید و اخلاق، تاریخ اسلام فعالیت های علمی: نجوم

فعالیت های ویژه: اردو، کوهنوردی، بازدیدهای علمی و هنری، سفرهای زیارتی و سیاحتی، جشن ها و گردهمایی ها، شرکت در مراسم، بازی و سرگرمی

فعالیت های متفرقه: بازدید مدارس از مرکز دیگر فعالیت های کنونی کانون می توان برگزاری جشنواره کتاب کودکان، جشنواره مطبوعات کودکان و یک هفته با کانون را نام برد. برخی نشریه هایی که کانون بعد از انقلاب منتشر کرده است به قرار زیر است:

پویش (۱۳۷۴-۱۳۶۸)، آیش (۱۳۷۰-۱۳۶۳)، خبرنگار کانون (۱۳۷۵-۱۳۷۱)، رویش (۱۳۷۰-۱۳۶۸)، کاوش (۱۳۷۰-۱۳۶۵)، کوشش (۱۳۷۰-۱۳۶۷)، گلبنگ (۱۳۷۳) و پویه (۱۳۶۰-۱۳۵۱).

تاریخچه قصه گوئی در کانون پرورش فکری کودکان ایران

قصه گوئی در ایران سابقه دیرینه ای دارد. قصه گوئی مذهبی، نقلی، قصه گوئی در خانه و خانواده و قصه گوئی کتابخانه ای و موسسه ای از انواع گوناگون آن در ایران هستند و از جایگاه و اهمیت بسیار ویژه ای برخوردارند.

اهمیت نهاد خانواده و تشکیل مجالس خانوادگی بزرگداشت ایام و فعالیت های مذهبی، محافل و محل های تجمع مردم در اوقات فراغت و اشتیاق ایرانیان به شنیدن داستان های حماسی، ملی و مذهبی

کانون پرورش فکری کودکان ایران اکنون حدود ۶۰۰ کتابخانه ثابت شهری، ۱۱۰ کتابخانه روستایی و بیش از ۲۰۰۰ نفر مربی دارد که قصه گویی از اصلی ترین فعالیت‌های آنان به شمار می آید و به عنوان برنامه ثابت روزانه و هفتگی آنان اجرا می شود.

اهمیت قصه گویی در برنامه‌های کانون به حدی است که در تمام دوره‌های آموزش عمومی، مربیان با اصول و قواعد قصه گویی آشنا می شوند و به طور منظم دوره‌های تخصصی را نیز طی می کنند. هر ساله ده‌ها دوره آموزشی برای مربیان این سازمان تدارک دیده شده و به اجرا در می آید.

علاوه بر دوره‌های آموزش تالیفات و منابع مربوط به قصه گویی و داستان‌های مناسب در اختیار مربیان کانون قرار می گیرد تا بتوانند برای مخاطبان خود هنرنمایی کنند.

جشنواره‌های قصه گویی یکی از مشهورترین برنامه‌های کانون در ۱۵ سال گذشته بوده است که به صورت استانی، منطقه‌ای و کشوری برگزار شده و اکنون هم برای برگزاری جشنواره‌های بین المللی قصه گویی آمادگی لازم فراهم گردیده است.

در طول سال‌های اخیر کلیه استان‌های ایران با برگزاری جشنواره‌های استانی و منطقه‌ای قصه گویان خود را به جشنواره‌های کشوری معرفی کرده اند. برگزیدگان این جشنواره‌ها هر ساله از بین بیش از ۲۰۰۰ نفر شرکت کننده انتخاب شده و در مرحله نهایی شرکت می کنند.

تاکنون ۱۱ جشنواره قصه گویی کشوری توسط کانون پرورش فکری کودکان به صورت سالانه برگزار گردیده و هر بار بیش از ۵۰ نفر قصه گو به مرحله نهایی راه یافته اند این جشنواره هر ساله در یکی از استان‌های ایران به اجرا در می آید.

بدون تردید قصه گویی در بین ۵۰ فعالیت رسمی کانون جایگاه بسیار ویژه‌ای داشته و مربیان مراکز

پیوسته سبب گسترش انواع قصه گویی با شیوه‌های متفاوت شده است و هنوز هم همچنان با قوت بسیار ادامه دارد. ادبیات کهن فارسی که تنوع و استحکام بسیار زیادی داشته و به صورت نظم و نثر مورد علاقه مردم این سرزمین است و نیز داستان‌های شفاهی فراوان که سینه به سینه نقل شده، بستر مناسبی برای قصه گویی در ایران فراهم کرده است.

قصه گویی کتابخانه‌ای و موسسه‌ای هم جایگاه مهمی داشته و از این هنر در کتابخانه‌ها، مهدکودک‌ها، بعضی مدارس، مساجد و برای تعلیم و تربیت کودکان استفاده شایانی می شود.

کانون پرورش فکری کودکان یکی از مشهورترین موسسات فرهنگی هنری ایران است که در عرصه بین المللی فعالیت‌های چشم گیری دارد. این موسسه ۴۰ سال پیش فعالیت هایش را با تاسیس کتابخانه‌های کودک آغاز کرد محور اصلی برنامه‌های این سازمان پیوسته هنر و ادبیات با تاکید بر کتاب و کتابخوانی بوده است و قصه گویی به عنوان جدی ترین فعالیت‌ها در چهل سال گذشته مورد توجه مربیان، کودکان عضو کتابخانه‌های کانون که در حال حاضر مرکز فرهنگی هنری نامیده می شوند، قرار گرفته است. چرا که در قصه‌گویی آثار تربیتی و فرهنگی زیادی رامی‌توان یافت. در بین مسابقات فرهنگی که برای کودکان برنامه ریزی می‌کنند

کانون بهترین سیر را برای این فعالیت آماده نموده است. از همان ابتدای تاسیس کانون، قصه گویی در بین برنامه‌های شاخص کانون جای گرفت و کارشناسان این سازمان برای گسترش این فعالیت برنامه ریزی فراوانی نمود. کارشناسان در بازدید از کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی یکی از مواردی که موظف به بازدید هستند و باید مورد توجه قرار دهند فعالیت قصه‌گویی توسط مربیان کانون است.

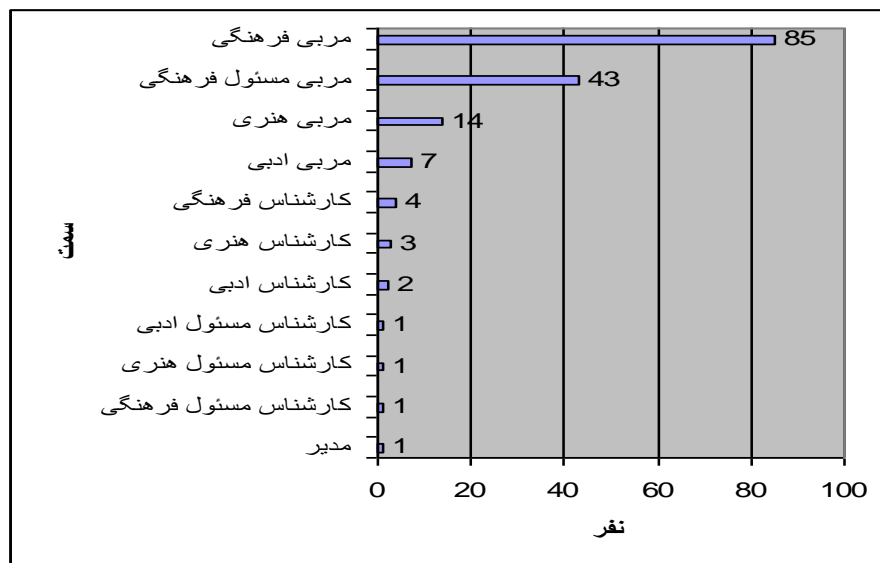
فرهنگی و هنری در تشکیل جلسات و ساعات این هنر ارزنده جدیت فراوانی از خود نشان می دهند...

باتوجه به میزان تفاوت نظر پاسخ دهندگان، اندازه جامعه که مرکب از مدیر، کارشناسان و مربیان فرهنگی و هنری و ادبی هستند بالغ بر ۲۲۶ نفر میشوند که باتوجه به تعداد کم این جامعه حجم نمونه و جامعه یکسان گردیده است و پرسشنامه در بین آنان توزیع گردید که از این تعداد ۱۶۲ پرسشنامه به محقق عودت داده شد.

نتیجه گیری:

آمار توصیفی

مشخصات جامعه آماری

نمودار ۱: ترکیب جامعه نمونه

جدول ۲: توزیع فراوانی در جامعه اصلی

عنوان یا سمت سازمانی	فراوان	درصد فراوانی
مربی مسئول	60	0.2655
مربی فرهنگی	120	0.5310
مربی هنری	20	0.0885
مربی ادبی	10	0.0442
مدیر	1	0.0044
کارشناس مسئول فرهنگی	1	0.0044
کارشناس مسئول هنری	1	0.0044
کارشناس مسئول ادبی	1	0.0044
کارشناس فرهنگی	6	0.0265
کارشناس هنری	3	0.0133
کارشناس ادبی	3	0.0133
جمع	226	1.0000

استفاده می‌نماییم. برای این منظور عوامل مورد بررسی رتبه بندی نموده و رتبه هر یک از متغیرها در جدول آمده است. همان گونه که ملاحظه می‌شود در محتوای فعالیت‌های فرهنگی به شاخصه‌های هویت فرهنگی بیشتر پرداخته می‌شود.

آمار استنباطی:

می‌توان نتیجه گرفت که در محتوای فعالیت‌های فرهنگی کانون به باورهای مذهبی، ارزش‌های فرهنگی، اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران، باورهای مذهبی، ارزش‌های فرهنگی، اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران پرداخته شده است. همچنین در محتوای قصه‌های ایرانی و اسلامی به باورهای مذهبی، ارزش‌های فرهنگی، اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، جغرافیای ایران پرداخته شده است.

باتوجه به درصد فراوانی هر یک از عناوین اندازه جامعه نمونه به صورت تصادفی از جامعه اصلی انتخاب گردید به عنوان مثال تعداد مربیان فرهنگی ۱۲۰ نفر بیشترین فراوانی را در جامعه اصلی دارا می‌باشند و در جامعه نمونه نیز مربی فرهنگی ۸۵ نفر به صورت تصادفی انتخاب شده اند که دارای بیشترین فراوانی نسبت به سایر عناوین در جامعه نمونه می‌باشد. علاوه بر مربیان فرهنگی جامعه نمونه مرکب از ۴۳ نفر مربی مسئول فرهنگی، ۱۴ نفر مربی هنری، ۷ نفر مربی ادبی، ۴ نفر کارشناس فرهنگی، ۳ نفر کارشناس هنری، و ۲ نفر کارشناس ادبی، ۳ نفر کارشناس مسئول و یک نفر مدیر می‌باشد.

برای بررسی اینکه در محتوای فعالیت‌های فرهنگی و قصه‌های ایرانی و اسلامی کانون پرورش فکری کودکان به کدام یک از عوامل باورهای مذهبی، ارزش‌های فرهنگی، اسطوره‌ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی و شناخت جغرافیای ایران که شاخصه‌های هویت فرهنگی می‌باشند بیشتر پرداخته می‌شود از آزمون فرید من

جدول ۳: رتبه هر یک از مولفه محتوای فعالیت‌های فرهنگی و قصه گویی

9.96	محتوای فعالیت فرهنگی ۲	ارزش‌های فرهنگی
9.20	محتوای فعالیت فرهنگی ۴	میراث فرهنگی
8.63	محتوای فعالیت فرهنگی ۵	نمادهای فرهنگی
8.60	محتوای فعالیت فرهنگی ۷	شناخت جغرافیای ایران
8.45	محتوای فعالیت فرهنگی ۶	هنجارهای فرهنگی
8.10	قصه گویی ۶	هنجارهای فرهنگی
8.02	قصه گویی ۴	میراث فرهنگی
7.87	محتوای فعالیت فرهنگی ۳	اسطوره‌ها
7.69	قصه گویی ۳	اسطوره‌ها
7.42	قصه گویی ۵	نمادهای فرهنگی
7.25	قصه گویی ۷	شناخت جغرافیای ایران
5.49	محتوای فعالیت فرهنگی ۱	باورهای مذهبی
4.93	قصه گویی ۱	باورهای مذهبی
3.38	قصه گویی ۲	ارزش‌های فرهنگی

فرهنگی را تقویت نمایند تا کودکان را از معضل

بحران هویت نجات دهند.

۶- توجه زیاد مریبان به باورهای مذهبی، ارزش های فرهنگی، اسطوره ها، میراث فرهنگی، نمادهای فرهنگی، هنجارهای فرهنگی، جغرافیای ایران می تواند سبب انسجام اجتماعی و وفاق ملی میان ایرانیان شود. اگر چه کودکان از خرده فرهنگ متفاوت و حتی گاه مذاهب گوناگون برخوردار هستند اما تقویت نقاط مشترک و بزرگ نمایی آن علاوه بر ایجاد همبستگی سبب محبوبیت بیشتر مریبان در میان کودکان نیز می شود.

۷- با توجه به اهمیت فرهنگ در کسب هویت کودکان، ارزشمند است که کانون مریبان را به سوی مدارک بالاتر مانند کارشناس ارشد رشته امور فرهنگی ترغیب نماید تا نگرش مریبان از وحدت بیشتری برخوردار گردد و با مسائل فرهنگی جامعه علمی تر برخورد نمایند.

۸- در فعالیت ها قبل از جذب همکاری به شکل صوری ضروری است، جلسات توجیهی با حضور اساتید و مریبان برگزار شود تا در حفظ هویت فرهنگی کودکان به صورت مقتضی و شایسته اقدامات هدفمند صورت گیرد.

۹- در رابطه با بازدیدها، ارزیابی کیفی انجام شود و در جلسات مریبان، انتقال فرهنگی، مرکز توجه قرار گیرد نه ارزیابی کمی بازدیدها، آن چنان که اکنون مرسوم است.

۱۰- توجه مریبان به هنجارهای فرهنگی، و آداب و رسوم می تواند در فهم درست و عمیق کودکان از بعضی رسوم مانند چهارشنبه سوری در پایان سال که به صورت نابه هنجار در رفتارها تجلی یافته است، کمک نماید تا با حفظ اصالت های فرهنگی، از اجرای نامناسب رسوم بدون آن که نیاز به نظارت بیرونی باشد خودداری کنند و به جای آن

راهکارها و پیشنهادات

۱- با عنایت به ارائه توضیحات نسبتا جامع در خصوص هویت فرهنگی و تاثیر فعالیت های فرهنگی- هنری کانون پرورش فکری کودکان در جهت حفظ و تقویت هویت فرهنگی در کودکان، پیشنهاد می گردد مسئولین سازمان های فرهنگی که برای کودکان برنامه سازی می کنند به این مهم که در واقع می توان گفت یکی از دستاوردهای مهم فعالیت های فرهنگی- هنری است توجه کافی داشته باشند و در ارزیابی فعالیت های خود از نظر میزان تاثیر فعالیت های فرهنگی- هنری بر هویت فرهنگی کودکان کوشا باشند. زیرا با توجه به بازخورد فعالیت های قبلی می توان در جهت بهبود و تعیین مسیر حرکت های آینده گام برداشت.

۲- مراکز فرهنگی در حفظ و تقویت هویت فرهنگی در کودکان نقش به سزایی دارند. این نقش از سیاست ها و نیازمندی های جامعه برخاسته و مستلزم دریافت اطلاعات مرتبط با موضوع مورد تخصص می باشد. بستر تمرکز این اطلاعات از طریق همکاری مراکز فرهنگی و هنری با یکدیگر فراهم می گردد. لذا ایجاد ارتباط مستمر بین مراکز فرهنگی با برقراری جلسات منظم در سطح مدیران به منظور تبادل اطلاعات، آگاهی از روند اجرای امور و شناسایی و حذف موانع موجود ضروری است.

۳- گزینش نیروهای کارآمد، توانمند

۴- آموزش های ضمن خدمت برای مریبان جهت شناخت هویت فرهنگی و عناصر آن ضروری است تا فرایند انتقال فرهنگی با شناخت انجام پذیرد.

۵- کارشناسان در حوزه ستادی با توجه به مسائل و نیازهای روز کودکان مقوله های هویت و اثرات آن را مورد بررسی علمی قرار دهند و با در نظر گرفتن اهداف کوتاه مدت برخی مقوله های هویت

می‌گیرد و به نهادینه سازی، حفظ و تقویت هویت فرهنگی در آنها کمک خواهد کرد.

۱۴- فعالیت‌های فرهنگی باید پویا و زنده باشند و هر روز حرفی تازه برای گفتن داشته باشند، درست مثل فرهنگ‌ها که اگر ساکن و ایستا باشند محکوم به فنا و نابودی می‌شوند، فعالیت‌های فرهنگی نیز از همین شاخص برخوردارند. کودکان بسیار پرنرزی و جویای تنوع و تازگی هستند که می‌خواهند هر روز به تجربیات خود اضافه کنند تا در سایه این تجربیات چارچوب‌های فکری خود را شکل دهند و بعد از آن به سراغ دنیای پر از شتاب و حجم بمباران اطلاعاتی کنونی بروند بنابراین اگر هر روز حرفی تازه برای گفتن نداشته باشیم و زنده و پویا نباشیم، نمی‌توانیم خود را با مسیری که در آن قرار گرفته ایم همراه کنیم و درست در همین نقطه است که اگر به حفظ و تقویت هویت فرهنگی در کودکان بها بدهیم، می‌توانیم دریچه‌های جدیدی را رو به دنیای آنها بگشاییم و آینده‌ای روشن را برایشان ترسیم کنیم. زیرا حفظ هویت فرهنگی باعث می‌شود تا این مسیر پر پیچ و خم را هوشیارانه و با موفقیت پشت سر بگذاریم.

۱۵- معرفی منابع مناسب

۱۶- انجام تحقیق در زمینه دیگر فعالیت‌ها، با روش تحلیل محتوا، عناصر هویت فرهنگی را در دیگر فعالیت‌ها نمودار خواهد ساخت و امکان ارزیابی از تمامی فعالیت‌ها ممکن خواهد شد.

منابع و مآخذ

آشوری، داریوش، تعریف و مفهوم فرهنگ، نشر آگه،

۱۳۷۹

احمد اشرف، « هویت ایرانی»، ماهنامه گفتگو، شماره ۳

فروردین ۱۳۷۳

طرق مناسب اجرای رسوم را آموزش ببینند.

۱۱- با عنایت به نتایج بدست آمده از تحقیق پیشنهاد می‌گردد سازمانهای فرهنگی همواره به اصولی که می‌تواند در حفظ و تقویت هویت فرهنگی در کودکان کمک کند پایبند باشند.

۱۲- فعالیت‌های فرهنگی، برای به ثمر رسیدن احتیاج به برنامه ریزی بلند مدت دارند و لزوم توجه به این نکته در برنامه ریزی‌ها بسیار مهم و ضروری است.

۱۳- کانون پرورش فکری کودکان برای ارائه فعالیت‌های فرهنگی خود در حوزه تبلیغات گام بهتری را در آینده بر دارد تا کودکان را از ارائه اینگونه فعالیت‌ها آگاه سازند. نکته مهم دیگر این رخ داد می‌تواند به روز کردن فعالیت‌های فرهنگی با توجه به نیازهای کودکان امروز باشد و پیشنهاد می‌شود که از برنامه‌هایی نظیر فعالیت‌های کامپیوتری مثل آشنایی با وبلاگها، طراحی مجلات اینترنتی، تلاش برای راه اندازی کتاب‌های الکترونیکی و حتی بازی‌های کامپیوتری مفید که می‌تواند ضمن بالابردن اطلاعات و مهارت‌های لازم برای کودکان جذاب بوده و به حفظ و تقویت هویت فرهنگی در کودکان کمک کند، استفاده کنند و در همین زمینه پیشنهاد می‌شود تا کانون مربی‌های خود را که پل ارتباطی بسیار قوی با کودکان نوجوانان هستند را با دانش و اطلاعات به روز آشنا سازد تا کودکان در کنار مربی‌های خود احساس کنند که می‌توانند به آنها تکیه کرده و برای هدایت مسیر خود از این مربیان دلسوز یاری بگیرند. زیرا وقتی کودکان احساس می‌کنند که مربی دانش و اطلاعات به روزی دارد بهتر می‌توانند به آنها اعتماد کرده و در نهایت مسیر اجتماعی شدن کودکان از طریق انجام فعالیت‌های فرهنگی- هنری بهتر صورت

- اساسنامه کانون پرورش فکری کودکان، ۱۳۵۹
- باری آکسفورد، نظام جهانی، اقتصاد، سیاست و فرهنگ، ترجمه حمیرا مشیرزاده، انتشارات دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی ۱۳۷۸
- بروجردی، مهرداد، هویت ایرانی در فراسوی مرزها، متن سخنرانی، فصلنامه مطالعات ملی، پاییز ۱۳۷۹
- پلووسکی، آن. دنیای قصه گوئی. ترجمه محمدابراهیم اقلیدی، تهران - سروش ۱۳۶۴
- پلووسکی، آن. قصه گوئی در خانه و خانواده، ترجمه مصطفی رحماندوست - انتشارات مدرسه. ۱۳۷۲
- جنبه‌های رمان، ترجمه ابراهیم یونسی چمبرز، دیویی. قصه گوئی و نمایش خلاق. ترجمه ثریا قزل ایاغ - چاپ اول ۱۳۶۶ - انتشارات مراکز نشر دانشگاهی
- رمودی، حمیدرضا، فصلنامه فرهنگ و دیپلماسی روح الامینی، محمود، ۱۳۸۴، زمینه فرهنگ شناسی، انتشارات عطار
- ریچارد جنکینز، هویت اجتماعی، ترجمه تورج یار احمدی، نشر شیرازه، ۱۳۸۱
- سرمد و بازرگان، ۱۳۷۶
- سیدعلی اصغر کاظمی، «دگرگونی اجتماعی و تحول فرهنگی» دانشنامه شماره ۲۰ و ۲۱ بهار و تابستان ۷۵
- سیدعلی اصغر شریعت‌زاده، مجموعه مقالات اولین گروه‌هایی مردم شناسی سازمان میراث فرهنگی ۱۳۶۹
- شعاری‌نژاد علی‌اکبر، ۱۳۸۷، ادبیات کودکان، انتشارات اطلاعات
- صالحی امیری، سیدرضا، ۱۳۸۶، مفاهیم و نظریه‌های فرهنگی، ققنوس
- صالحی امیری، سیدرضا، ۱۳۸۹، دیپلماسی فرهنگی، ققنوس
- صالحی امیری، سیدرضا، ۱۳۹۱، انسجام ملی و تنوع فرهنگی، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک
- صالحی امیری، سیدرضا، ۱۳۹۱، مبانی سیاستگذاری و برنامه ریزی فرهنگی، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک
- فرهنگ رجائی، پدیده جهانی شدن، ترجمه عبدالحسین آذرنگ، نشر آگه، ۱۳۸۰
- فرهنگ فارسی معین، ج ۲، ذیل عنوان فرهنگ م لوفلر دلا شو، زبان رمزی قصه‌های پریوار، ترجمه جلال ستاری
- مقالات برگزیده قصه‌های ایرانی و اسلامی مهاجری، زهرا، ۱۳۸۴، قصه و قصه‌گوئی، چاپ سوم
- نویخت، محمدباقر، ۱۳۹۲، روش تحقیق پیشرفته، پژوهشکده تحقیقات راهبردی
- ورجاوند، پرویز، پیشرفت و توسعه بر بنیاد هویت فرهنگی، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۷۸
- هومن، حیدرعلی، استنباط آماری در پژوهش رفتاری، انتشارات پیک فرهنگ، ۱۳۷۰
- هویت دینی و انقطاع فرهنگی، تالیف حمید نگارش، انتشارات نمایندگی ولی فقیه در سپاه
- Journal of Education- studies, V22n2 p203. June 1996
- Journal of Central-Asian-Survey. 1996, 15.2, June. p217.231
- Leanne B. Hardendoff-Storytelling and the story Hour. Library Trends 12 July 1963

